

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33a regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie ustanowienia roku 2026 Rokiem Sergiusza Piaseckiego.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy panią poseł Joannę Lichocką.

(-) Waldemar Andzel; (-) Anna Baluch; (-) Ryszard Bartosik; (-) Barbara Bartuś; (-) Zbigniew Bogucki; (-) Joanna Borowiak; (-) Bożena Borys-Szopa; (-) Artur Chojecki; (-) Dominika Chorosińska; (-) Anna Ewa Cicholska; (-) Michał Cieślak; (-) Krzysztof Czarnecki; (-) Lidia Czechak; (-) Anita Czerwińska; (-) Władysław Dajczak; (-) Zbigniew Dolata; (-) Przemysław Drabek; (-) Elżbieta Duda; (-) Radosław Fogiel; (-) Anna Gembicka; (-) Robert Gontarz; (-) Kazimierz Gwiazdowski; (-) Piotr Kaleta; (-) Fryderyk Sylwester Kapinos; (-) Łukasz Kmita; (-) Henryk Kowalczyk; (-) Leonard Krasulski; (-) Anna Krupka; (-) Wioletta Maria Kulpa; (-) Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk; (-) Joanna Lichocka; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Antoni Macierewicz; (-) Ewa Malik; (-) Marek Matuszewski; (-) Anna Milczanowska; (-) Jan Mosiński; (-) Anna Paluch; (-) Piotr Polak; (-) Marcin Porzucek; (-) Zbigniew Rau; (-) Urszula Rusecka; (-) Paweł Rychlik; (-) Marek Suski; (-) Paweł Szrot; (-) Stanisław Szwed; (-) Jacek Świat; (-) Krzysztof Tchórzewski; (-) Robert Telus; (-) Włodzimierz Tomaszewski; (-) Sylwester Tułajew; (-) Robert Warwas; (-) Jan Warzecha; (-) Rafał Weber; (-) Elżbieta Witek; (-) Grzegorz Woźniak; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Michał Wójcik.

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia ...

w sprawie ustanowienia roku 2026 Rokiem Sergiusza Piaseckiego

Sergiusz Piasecki, weteran wojny polsko-bolszewickiej, as polskiego wywiadu, ale i przemytnik, awanturnik więzień. Wybitny pisarz, patriota, który nauczył się postugiwać literacką polszczyzną w wieku dorosłym, gdy odbywał wyrok za napad z bronią w rękę. W czasie II wojny światowej żołnierz Armii Krajowej, szef komórki wykonującej na zdrajcach wyroki Polski Podziemnej. Po wojnie, emigracyjny, antykomunistyczny pisarz objęty całkowitym zakazem cenzury w PRL. Jeden z najwybitniejszych twórców polskiej literatury XX wieku.

Przyszedł na świat w Lachowiczach koło Baranowicz na terenie dzisiejszej Białorusi, a niegdyś na terenie Wielkiego Księstwa Litewskiego i Rzeczypospolitej. Był dzieckiem zrusyfikowanego polskiego szlachcica, naczelnika miejscowej poczty Michała Piaseckiego, i Białorusinki Klaudii Kukałowicz. W dzieciństwie i wczesnej młodości mówił po rosyjsku i białorusku. Chodził do rosyjskich gimnazjów w Mińsku, Bobrujsku, Pokrowie. Piętnowany za polskie pochodzenie, w obronie honoru wdał się w szkole w awanturę i pobicie inspektora gimnazjum. Wtrącony do więzienia dla nieletnich, wkrótce zbiegł. Pojawił się w Moskwie w okresie rewolucji październikowej – śmierć przyjaciół, okrucieństwa bolszewików, trwale zaszczerpiły w nim antykomunizm i radykalną krytykę Rosji. Wrócił do kraju, ukończył polską Szkołę Podchorążych. Walczył przez blisko dwa lata w wojnie polsko-bolszewickiej, między innymi w obronie Warszawy. Od 1922 został agentem polskiego wywiadu, działał pod przykrywką przemytnika na terenie rosyjskim, nielegalnie przekraczając granicę nawet 30 razy w miesiącu. Cechowała go brawurowa odwaga. Werbował agentów spośród sowieckich oficerów, często posługując się przy tym kokainą. Sam jednak popadł w uzależnienie, uczestniczył w działaniach band przemytników i awanturach między nimi, w wyniku czego trafiał na miesiące pobytu w więzieniu. W 1926 roku wydany ze służby. W tym samym roku wziął udział w napadach rabunkowych, za co wkrótce został aresztowany i skazany na karę śmierci. Dzięki interwencji II Oddziału Wojska Polskiego wyrok zmieniono na 15 lat więzienia. Karę odbywał w jednym z zakładów karnych o zaostrzonym rygorze – na Świętym Krzyżu.

W więzieniu ten niepokorny awanturnik przeszedł przemianę duchową. Dzięki lekturom nauczył się literackiej polszczyzny, dzięki przeczytanemu na skrawku „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” ogłoszeniu o konkursie literackim na najlepszą powieść - zaczął pisać. Jego pierwsza powieść „Piąty etap” została zatrzymana przez cenzurę więzienną, dopiero kolejna

„Kochanek wielkiej Niedźwiedzicy” trafiła do wydawnictwa „Rój”. Jego współwłaścicielem był Melchior Wańkowicz i to on zainteresował się utalentowanym więźniem i spowodował druk jego książki. W 1937 roku „Kochanek..” stał się bestsellerem, najczęściej kupowaną książką roku, mającą trzy kolejne wydania i tłumaczoną na 15 języków obcych.

Popularność książki sprawiła, że o ułaskawienie Piaseckiego występowali pisarze, ludzie kultury, pisano petycje i zbierano podpisy pod listami do prezydenta. W 1937 roku prezydent Ignacy Mościcki ułaskawił Sergiusza Piaseckiego. Wyszedł na wolność cztery lata przed końcem zasądzanego wyroku.

Przed wojną ukazały się jeszcze dwie książki – „Piąty etap” oraz „Bogom nocy równi”. Wszedł w środowisko literackie, zaprzyjaźnił się z wieloma artystami, m. in z Witkacym, który jest autorem kilku portretów Piaseckiego.

We wrześniu 1939 roku walczył w Wojskach Ochrony Pogranicza, w czasie okupacji niemieckiej i sowieckiej na terenie Wileńszczyzny w Armii Krajowej. Służył w Biurze Informacji i Propagandy (BIP), a następnie w Kierownictwie Dywersji (Kedyw) jako szef Egzekutywy. Został odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami w grudniu 1943 roku. Nadzorował także komórkę legalizacyjną w ramach Kedywu.

Po zajęciu terenów Polski przez Armię Czerwoną ukrywał się pod zmienionym nazwiskiem. Poszukiwany przez okupantów z NKWD i ich wykonawców z UB został ewakuowany z konwojem UNRY z kraju zagranicę. Zamieszkał w Wielkiej Brytanii, pisał kolejne książki i utrzymywał się z doraźnych prac fizycznych. Przestrzegał przed „zimnym, krwiożerczym, wyrachowanym gadem rosyjskiego imperializmu” i był stanowczym krytykiem twórców, którzy zdecydowali się na współpracę z komunistycznym państwem.

Pozostawił barwne, w części autobiograficzne powieści, które mimo całkowitego zakazu druku w PRL biły rekordy popularności w drugim obiegu. Do jego najpopularniejszych dzieł należą niewątpliwie „Zapiski oficera Armii Czerwonej”, przenikliwie ukazujące mentalność ludzi ukształtowanych przez rosyjskie imperium. We wszystkich jego powieściach jest zapis miłości do Polski, przedstawiał polską tożsamość zbudowaną wokół umiłowania wolności, wiary w Boga, honoru i solidarności. Typ niepokornego awanturnika ale spadkobiercy cnót rycerskich Rzeczypospolitej – tacy są jego bohaterowie, takim był on sam.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w uznaniu dorobku pisarskiego Sergiusza Piaseckiego, jego postawy patriotycznej i walki o Polską wolność ustanawia rok 2026 Rokiem Sergiusza Piaseckiego.